

Når aber skal ster

Dyrlæge Steffen Knold vinder kampen – og affyrer sovemidlet gennem døren.

En af hunnerne gøres klar til sterilisationen.

Af Nina Collatz Christensen

Geværmundingen peger på chimpansen, som tydeligt er nervøs: Den viser tænder og udstøder nervøse skrig.

De andre chimpanser sidder på

den anden side af lågen og kan høre deres lederhan og se ham igennem et vindue.

De er også nervøse og bange for, hvad der skal ske, så der er tumult med skrigen, kalden og omfavnelser for at trøste hinanden.

Ping-pong mellem mand og chimpans

Fra sine erfaringer tidligere ved lederhannen, at manden i den røde trøje med geværet betyder smerte og stress; det er dyrlæge Steffen Knold, som før har bedøvet både hannen og andre af chimpanserne i flokken.

Denne han har erfaret, at det bedste at gøre, når dyrlægen står med et gevær og sigter, er ikke at flygte hen i det fjerneste hjørne men derimod at sætte sig klods op ad tremmerne.

På den måde er det sværere at trykke bedøvelsespilen af og samtidigt forsøger chimpansen at få fat på geværet.

Så det bliver en langvarig ping-pong mellem manden og aben.

Kampen vindes af dyrlægen og chimpansen må overgive sig til dyb søvn 1/2 time efter pilen har sat sig i låret.

Lederhannen er ikke raceren

Det hele handler om racerene og raceurene chimpanser.

Som omtalt i sidste nummer af »Det er helt vildt!« har Odense Zoo fået en ny han, fordi den

steriliseres ...

nuværende lederhan ikke er en raceren vestafrikansk chimpanse (*Pan troglodytes verus*). Derfor bliver han bedøvet denne oktober eftermiddag for at blive steriliseret.

De to dyrlæger fra Årslev Dyreklinik, Steffen og Peter Knold, som Odense Zoo altid konsulterer ved sygdomme i dyrebestanden, skal forestå operationen på hannen.

Samme indgreb som hos mennesker

Indgrebet er det samme som man gør ved mennesker, nemlig at klippe sædstrengene over.

Det hele overstås på et par timer og snart efter er han sammen med sin flok igen; fuldstændig uvidende om følgerne af den stressende dag og planen med det hele. Nu er det nemlig den nye han som skal være far til de kommende unger i flokken.

Hjælp fra lægerne på Svendborg Sygehus

Men vel og mærke kun de racere vestafrikanere, så naturligvis skal de raceurene hunner også neutraliseres, som det hedder.

Dette kommer til at foregå 11 dage senere og med et andet team bestående ikke alene af dyrlægerne, men også af to læger fra Svendborg Sygehus: mave-tarm kirurg Per Borup Christensen og urolog Bjarne Rønne Kristensen, der har stor erfaring med sterilisering af kvinder, og da chimpanser jo er tæt beslægtet med men-

nesker er det nogenlunde samme teknik.

Via navlen med kikkert

Så 6. november opsættes apparatur til at kunne foretage et indgreb igennem navlen med en kikkert på to af de voksne hunchimpanser. Hele forløbet følges på en skærm.

Den første hun er noget overvægtig og har en del sammengroinger, og derfor tager det tid at finde frem til æggelederne.

Men da de først er fundet frem og er tydelige på skærbilledet, går det hurtigt at få »afklipset« æggelederne efter præcis samme metode, som hvis det havde været en kvinde.

Næste chimpanse er ikke så overvægtig og det går nemt at finde æggeledere og gentage indgrebet.

Efter nogle dage i karantæne, hvor sårene i maven bliver tilset og renses af dyrepasserne er de sammen med flokken igen.

Ung hun får særbehandling

Den sidste ikke-vestafrikaner, som

Forrest i billedet de to læger, Per Borup Christensen og Bjarne Rønne Kristensen. I baggrunden zoolog Bjarne Klausen og dyrlæge Steffen Knold.

er lederhannens afkom er kun seks år gammel og hun får i stedet for en permanent sterilisering et p-implantat skudt ind under huden i nakken, så hun ikke kan blive drægtig et par år frem.

Det kan nemlig tænkes, at hun kan sendes videre til andre zoologiske haver, som ikke udelukkende har hold af *P. t. verus* (hvilket gælder langt de fleste zoologiske haver).

Skal nu vinde hunnernes gunst

Så nu er den tekniske side af sagen klar til at den nye vestafrikaner kan slippe generne løs, og der er kun tilbage at kæmpe sig vej op i hierakiet til hunnernes gunst, men det bliver en helt anden historie.

Foto: Nina Callatz Christensen